

D. UN MARIT CELÓS

Lo pu, es ara, si que ja estich conven-
ent. A la meua dona, hi agraden molt
los militars. No'm fando ab res; pro' la
mens celos m' indolixen a creureho.
Malahita celos! que com setps verinosas
me mossagan lo cor. Es la una... la car-
ta del fill d' Enoch es terminant. «A
la una y quart m' esperats en lo jardí,
dona encantadora». En ma casa no hi
ha mes dona que la meua; i altra
vella tanta, que no se a quin sexe
teneix. La meua dona m' enganya; no
hi ha celos y no ha mentat pe-
r tot arreu.
Números atrassats, quatre.

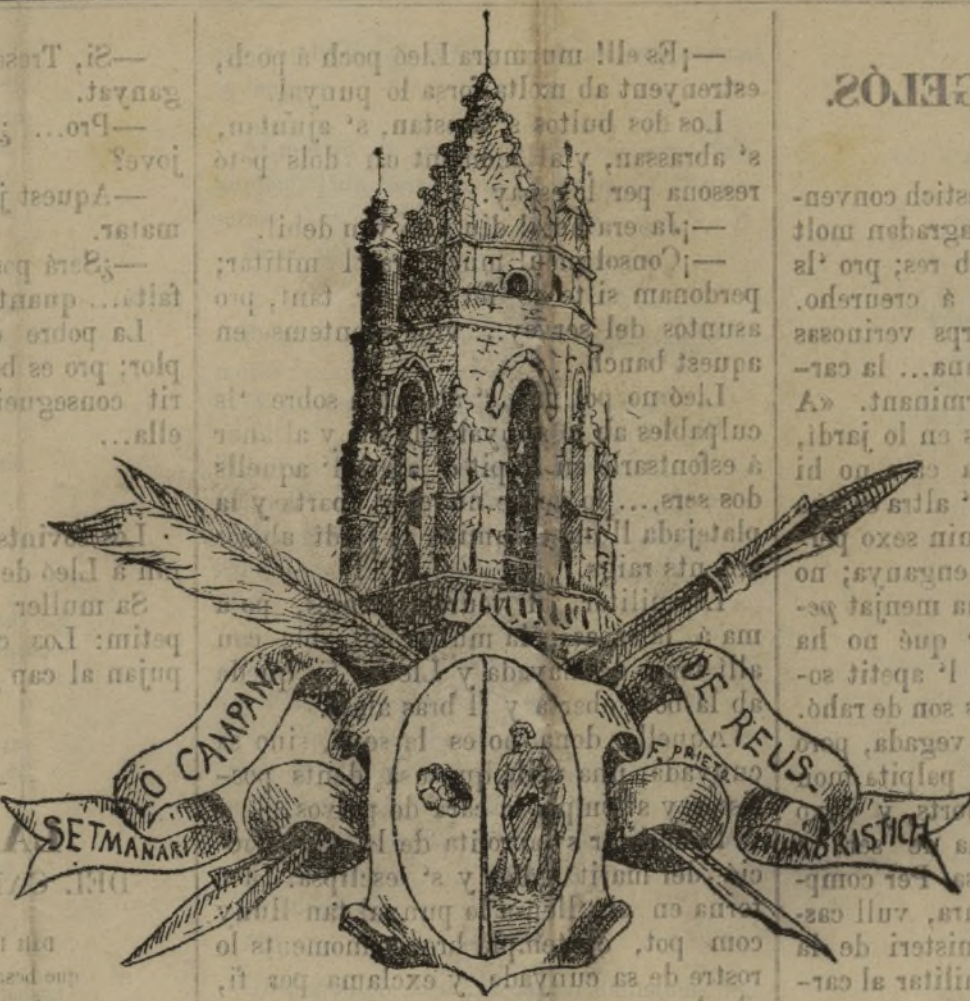
SE VENT

A DOS QUARTOS

per tot arreu.

Números atrassats, quatre.

CREUS.

REDACCIO

ADMINISTRACIO

carrer de Jesús número 8.

LA DE LAS LLEVADORAS

LA DE MOLTS FADRINS

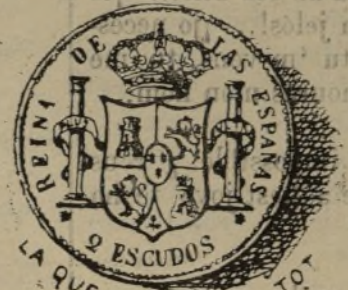
LA DELS PARES

LA DE LAS PARTERAS

LA QUE FA MESUTROPA

LA QUE NO FA FER TOT

LA DELS GENDRES

LA QUE FA TORNAR ROIG

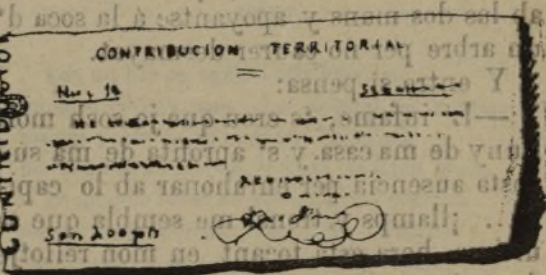

LA DELS PASSOS

LA QUE FA LA LLEY A ME

¡ Per tothom n' hi ha !

LA DEL CONTRIBUYENT

LA NOSTRA

VISIONS D' UN MARIT GELÓS.

n

Lo qu' es ara, si que ja estich conven-
sut. A la meua dona l' hi agradan molt
los militars. No 'm fundo ab res; pro 'ls
meus celos m' induheixen á creureho.
¡Malahits celos! que com serps verinosas
me mossegan lo cor. Es la una... la car-
ta del fill d' Enrich es terminant. «A
la una y quart m' esperarás en lo jardí,
dona encantadora.» En ma casa no hi
ha mes dona que la meua; l' altra es una
vella rancia, que no se á quin sexo per-
teneix. La meua dona m' enganya; no
hi ha cap dúpte. Avuy no ha menjat pe-
pinos, anem á veurer, ¿per qué no ha
menjat pepinos? quant falta l' apetit so-
bra l' amor. Los meus celos son de rahó.
He pogut enganyarme una vegada, pero
duhas... ¡un dimoni! ¡cóm palpita mon
cor! tindrè que fer duhas morts, y aixó
'm disgusta... pro, ¡cóm ha de ser! á
secret agravi secreta venjansa. Per comp-
te de fer públich ma deshonra, vull cas-
tigar als culpables en lo misteri de la
nit. Tiraré 'l cadáver del militar al car-
ré, y aixís la justicia 's creurá que mon
rival ha anat... á las elecciones; en quant
á la dona, l' enterraré en lo jardí y diré..
que se la va menjar la sogra.

¡Aixó, tal com ho dich, ja está fet!
Pro se sent soroll de passos. Ama-
guemse.

Y 'l Lleó s' amaga detras d' uns ar-
bres, per sorprendrer als culpables.

La lluna favoreix sos plans, puig aca-
ba de desapareixer tapada per un negre
y espés núvol.

De prompte 's ven venir un bulto per
un dels caminals del jardí y se sent lo
soroll d' un vestit de seda.

—¡Es ella! diu Lleó, oprimintse 'l cor
ab las dos mans y apoyantse á la soca d'
un arbre per no caurer desmayat.

Y entre si pensa:

—L' infame, 's creu que jo soch molt
lluny de ma casa y s' aprofita de ma su-
posta ausencia per enrahonar ab lo capi-
tà... ¡llamps y trons! me sembla que sa
última hora está tocant en mon rellotje
de parat.

Se sent un sospir, un d' aqueixos sus-
pir que l' amor inflama en los llavis.

Lleó sacudeix lo cap y llenza un as-
bufch poch á poch y ab rabia.

Se sent un altre sospir mes próxim.

Lo marit gelós se treu de la butxaca
un punyal y s' disposa á tirars sobre la
muller infiel.

Pro está sola... y ell necessita mes
sanch; ne necessita uns quants Litros,
per apagar l' incendi que devora son in-
terior.

De prompte se senten passos mes forts
y un altre bulto 's dirigeix cap á la por-
teta del jardí.

—¡Es ell! murmura Lleó poch á poch,
estrenyent ab molta forza lo punyal.

Los dos bultos s' acostan, s' ajuntan,
s' abrassan, y al moment un dels petó
ressona per l' espay.

—¡Ja era hora! diu una veu debil.

—¡Consol meu! murmura 'l militar;
perdonam si te he fet esperar tant, pro
asuntos del servey... vina, sentemse en
aquest banch...

Lleó no pot mes s' abalansa sobre 'ls
culpables ab lo punyal á la ma y al anar
á esfontarlo en lo pit d' algú d' aquells
dos sers... lo negre núvol s' aparta y la
platejada lluna il·lumina lo jardí ab sos
ardents raigs.

Lo militar, al veurers sorpres, posa
ma á la espasa; la muller culpable cau
allí terra desmayada y Lleó... 's queda
ab la boca oberta y 'l bras alsat.

Aquella dona no es la seva, sino sa
cunyada, una vella que usa dents pos-
tissas y s' ompla la cara de polvos.

Lo militar s' aprofita de la estupefac-
ció del marit gelós y s' esclipsa. Lleó
torna en si, llenza lo punyal tan lluny
com pot, contempla breus moments lo
rostre de sa cunyada, y exclama per fi,
ple de sorpresa.

—¡Dimontri! no sabia jo que perte-
neixes també al bello sexo.

—¿Ab qui enrahonabas? ¿qui es aquest
xixarel-lo? mira que vaig á fer una bar-
baritat. ¡Hola! ¿no 'm contestas? ¿perts
los colors?

—Si... pro no de por, sino de rabia.

—¿De rabia, eh? ¿seria galdós que
tingués que demanarte perdó!

—Pro...

—Pro... ¿qué? jo no coneix á n'
aquest jove. Eix jove 'm sembla sospe-
chos; té aire estupit, es dir, aire de ena-
morat... se 't menjava ab los ulls... ¡te
deveraba!... ¡jo estich jelós!... ¡jo neces-
sito sanch altre cop! tu 'm vens, tu me
enganyas, tu 'm deshonras mon nom.

—Calmat...

—No puch, m' es impossible. ¿Creus
tu que no hi vist que aquest jove te ha
donat un retrato?

—No ho nego.

—¡Y ho confessa! ¡y ho conserva en-
car en sas mans sens que li cremi 'ls
dits! ¡oh dona traidora y deslleal! ¡aixó
necessita venjansa!

—¿Vols veurer eix retrato?

—Si, vull veurer aquest... mamarra-
xo.

—¡Mira!

—¿Eh? ¿qué significa?... ¡mon retra-
to!

—Lo mateix. Y arrelleigeix lo que ta
torpe ma va escriurer al darrera: «Al
unich objecte de mon amor. Lleó Pas-
trana»

—¡Treseta!

—Si, Treseta, la dona á qui has en-
ganyat.

—Pro... ¿y eix jove? ¿qui es aque-
jove?

—Aquest jove es son jermá, que 't va
matar.

—¿Será posible? ¡oh! jo repararé eis
falta... quant enviudi.

La pobre dona d' en Lleó arrenca u
plor; pro es bona y 'l dolent de son ma-
rit consegueix fer aviat las paus
ella...

IV

Los sovints desenganys rebuts, ¿cun-
rán á Lleó de sa malaltia? No es fácil.

Sa muller ho ha dit y naltres ho re-
petim: Los celos son com lo vi; se 't
pujan al cap y trastornan nostra rahó.

C. PRIETO.

LA CAMPANA DEL CAMPANAR DE REUS.

Dalt l' empinat campaná
que besa de 'l cel las gradas,
y rebentne las miradas
de 'ls pobles de tot lo plá.
Com estatua que, aixecada
á la virtut ó al talent,
dalt d' artistich monument
es pe'ls homes venerada.

De 'l poble que, ab just anhel,
sosté mon fer pedest l'
só l' amich noble y lleal
que viu ab son goig y fel.

Jo só l' eco que ressona
de lo brau poble de Reus:
jo só qui respon sas veus
quant al espay ell las dona.

Puig quant mon bronce 's conmov,
tan de jorn com de vesprada
ab veu forta y molt pausada
explico lo que 'l poble ou.

Quant la mort s' endú en son vol
del poble un fill bó y honrat,
ab los que ploren s' estat
comparteix plors y del.

Que encar que está lluny de mi
tot cor que sentiments porta,
devant de pena tan forta
fins lo bronze sap senti.

Pe 'l contrari, quant ve 'l dia
que te 'l poble un nou infant,
per celebrar goig tan gran
repico ab só d' alegría.

Jó quant dos sers, donan prova
de estimarse sens embras,
van á unirse ab estrat rias,
so qui al poble donch la nova.

Jo só qui al treball lo crida,
medi sol que l' hi pot dar
la ditxa y lo ben estar
que fa llongera la vida.

A la festa que 's volguda
per venir, trayent tristó,
á dar descans y esparció,
só qui donch la ben vinguda.

De 'l temps que lleuger s' en vá
marco 'l curs ab ansia molta

recordant al que m' escolta
que 'l que fuig, no sol tornà.

Per recordà així ab tal ven
à n' aquell que poch mediti
que 's precis que l' aprofiti
si á honra y profit vol preu.

Jo dich al que 's cristià
ab ven sonora y precisa,
l' hora que 's celebra missa
per que acudeixi à resà.

Quant la festa majó acut
d' anà 'l ball dich lo moment,
alegrán així al jovent
hont ven son goig mes volgut.

Y en tant de festa es lo dia
y el burgit ompla l' espay
ab ven mes forta que may
d' ells celebren l' alegria.

Ab accent brauent y ayrat,
à 'ls que al camp fan la feynada
perque 's posin baix teulada,
anuncio la tempestat.

Quant recorren nostra terra
mals fills que duts d' ambició
procuran sa destrucció,
só qui dono 'l crit de guerra.

Fen armar en un moment
los ciutadans que ab fe noble
vólen sols pau per son poble
al fort toch de somatent.

Y en fi, si un jorn mal haurat
se proposen gent estranya
invadir ab mala sanya
lo lloch de nostre ciutat.

Per no veurer trepitjadas
nostres rojas barretinas,
deshonradas nostras ninas
y nostras llars saquejadas:

Recordant que ab mi s' acunya
l' esprit que 'n lo poble brilla
y recordant que só filla
de l' immortal Catalunya,

En mitg l' empenyada guerra,
hont l' ambició sols pren alas,
me fondria per fer balas
que 'ls fessen besar la terra.

JULIA CARCASSÓ.

Arrels de Campanar.

Una casa inglesa acaba d' enviar á Argel
3000 aucells d' una especie molt rara y des-
coneguda en aquella ciutat, á fi de fer desapa-
reixer la «llangosta.»

Mes valdria que 'ls haguessin enviat á Es-
panya per fer desapareixer la «filoxera,» la
«triquina» ó...

En lo poble de Fiscal (Huesca), hi ha una
dona que te 123 anys y 's conserva ab tota la
dentadura y totas las facultats intelectuals cla-
ras.

Deu no 's guart de viurer tants anys.

Hem tingut lo gust de rebre una comedia
en un acte y en vers castellá titulada «La Me-
sa del Cafetero» deguda á la ben trempada plo-
ma de nostre amich En Pere Poblador (Perico
Matalassé.)

Agrahim en tot lo que val la deferencia aixís

com també lo bon ratet que 'ns ha proporcionat
sa lectura.

Al mestre de parvuls de Badriguero, (San-
tander), l' hi han aumentat lo sou en 160 pe-
setas.

No sé si 'u cregui

Fa poch dias se efectúa una cassera en las
montanyas de Montserrat.

¡Y jo que 'm creya que n' era veda!

A Tulcu (Chile), hi existeix un espanyol que
conta 137 anys de edat.

De segur que vivint á Espanya y sentne con-
tribuyent, no hauria arribat á tal fabulosa
edat.

Nostre estimat paixá lo poeta En Joseph Mar-
tí y Folguera ha tornat á esser premiat en los
Jochs Florals de Barcelona, guanyant lo tercer
premi que consisteix en una violeta d' or y pla-
ta, per sa poesia «Lo temps» y dos accessits
mes, per sos treballs «Lo senyor de Tarragona»
y «Benet XIII.»

Lo felicitem.

Un periódich porta 'ls datos estadístichs dels
metjes que hi ha á cada nació dels quals se des-
pren qu' España es ahont exerceixen la fa-
cultat mes metjes, tocantne l per cada 566
habitants, sentne aixís que á las demés nacions
ne toca l per cada 2000, 2500 y 3000 habi-
tants. Sempre ho he dit, aquí á Espanya estém
molt mal, pero molt.

A Inglaterra, per borrarxeras d' aiguardent
hi moren cad' any 50,000 personas: á l' Ale-
mania, 46,000; á Rusia, 10,000; als Estats-
Units, 37,000; á Belgica, 4,000 y á Fransa,
1.500.

¡Ditxosos extrangers, que tenen tants quar-
tos per beurer aiguardent fins á rebentar!

Un periodich cotolich promet a's seus lectors
que dins de poch publicará una historia «aca-
bada» del Papa Lleó XIII.

¡Carambas! ¿Una historia «acabada!» Aixó
es molt atreviment. Si 'l Papa ho arribes á lle-
gir, fora capás de fer «acabar», ab excomu-
nions la vida del autor de la historia.

Fins avuy totas las óperas que ha posat en
escena la companyia que actua en lo teatre
principal han sigut ben desempenyadas, alcan-
sant grans aplausos tots los artistas junt ab lo
mestre director.

Per lo tant per dos ralets que val l' entrada
vaigintí que 'ls hi juro los hi agradarà.

Havent sentit á dir l' altre dia un amich
nostre que á la plassa del Teatro hi donavan má-
quins per esmolar, de «Franch,» ell que s' en-
vá cap allà y al arribarhi 's va trobar que las
feyan pagar á setse rals y va exclamar:

—¡Baya un modo de ser de «franch!»

FÁBULA.

III.

LO CAMPANAR DE REUS.

Entre sí 's disputaba

lo Campanar de Reus,

sabent que un setmanari

feyan ab lo nom d' ell:

La amplada ab orgull deya,

—La importancia que tens,

la deus á mi.—y la alsada

deya:—A mi me la deus.—

La cúpula al sentirho,

dant fi al devat aqueix,

los diu:—Callen imbécils,

si tots nos separem,

ni serém res nosaltres,

ni serà re ell mateix:

y tots junts som la gloria

del Campanar de Reus.—

Si 'ls catalans pensabam

com cúpulas ab seny...

¿Qui derribar podria

nostre campaná inmens...

JOSEPH VERDÚ.

SON RETRATO.

Negres ulls, nasset bufó,

cos estret, manetas finas,

galtas rojas, cabells d' or,

petit, cara bonica;

figura alta, cor jolín,

franch caracter, gens altívas,

amor noble, 'l parlar viu,

bellas formas, joyas ricas;

hermos cutis, ven qu' encisa,

molt salero y blancas dents...

Veus aquí las circunstancias,

de las ninetas de Reus.

CAMPANER.

L' ULL.

SONET.

Bon ull has de tenir si acás vols esse

un cassador dels bons, com molts s' ho crehuen;

los que pagar no volen lo que 't deuen

no 'ls miras ab bon ull, y hasta 'ls mous fressa.

De un gros munt de melons triant depressa,

los que tenen bon ull, los millors, treuen;

qui un retrato fa á ull, sens duple creuen,

que 'l talent del artista alló n' espressa.

Com que 'l tenir bon ull, es una cosa

que fa servey á voltas, per xó vull

casarme sens tardá ab ma aymada Rosa,

puig dich moltes vegadas plé d' orgull;

—No es ma aymada per cert bella y xamosa

pró molt m' agrada á mi, puig te bon ull.

MARTÍ REVOLTÓS.

CANSÓNS.

A dintre un cotxe nineta,

vaig jurarte mon amor...

pero creume, era tant sols,

perque m' hi duyas d' arrós.

No estranyis que jo no 'm cuidi
d' adelantà l' casament,
perque com sempre ab tu penso,
no puch d' ell cuidarmen gens.

¿Vols que 't demostrí nineta,
mon amor...? si és verdader?
Primer casat ab un altre,
després d' aixó en parlarem.

Si tu vés demà al cafè,
á mi 'm trovaràs allí,
per probarte aixís nineta,
que també m' agrada á mi.

E. Xarau.

RONDALLAS.

Un aprenent fusté, trovantse en la plassa de
la Constitució un dia de pluja, ab un company
seu, aprenent sabaté, va dirli:

—¿Saps Pep, qu' aquesta plassa está mal
empedrada?

—No comprench perquè.

—Per rahó de...

Y l' aprenent sabaté, passantli la ma per l'
esquena, li diu:

—¡Ah! si, no parlis mes; hauria de fer es-
quena d' ase.

Un pagés, aquest dia va anar al Teatre y tot
just feyen «Un ballo in máscara» Veus aquí
que ve 'l quart acte abont se mata al tenor.

De prompte s' ou un crit, que fou donat per
dit crach, dihent:

—¡¡Assessí!! Aneu á buscu 'l jutje.

Fa poch dias que haven vingut de Barcelo-
na un senyor, explicava ab alabantsas la com-
panyia de ópera que hi ha en lo Teatre del Li-
ceo, y deya:

¡Oh! Lo qu' es allí, totes las parts son molt
bonas, pró sobre tot, hi ha un «gran baix.»

EPIGRAMAS

—Quina industria dona mes

allá á Madrid, Baldómero?

—Noy: per guanyar molts dinés

No hi ha com 'se pastelero!

FISELVAS.

Disputava un tal Pepet
que 's tinent cobart y ase,
ab un jove, quan de pet
va senyalant l' espasa.

—Mira (l' altre contestà,)
calla y no armem camorra,

que aixó sols te servirà
per ferte nosa per corra.

TURURUT.

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NUMERO ANTERIOR.

XARADA PRIMERA. Cla-vell.

ID. SEGONA. Fra-ga-ta.

CONVERSA. Sila Capellades.

SINONIMIA. Cap.

MUDANSA. Pap, Nap, Tap.

CREU DE PARAULAS.

m a

m a r s

a r m a

s a

ESCARXA CERVILLS: San Martí de Provensals.

ENDAVINALLA. Bastó.

GEROGLIFICH Una cassola grossa blanca y negra par-
tida pel mitg fa mal só.

Ha guanyat lo premit humoristich «Marieta T. Ll.»

Pot passar á recullirlo á la una de la tarde d' avuy.

XARADAS.

La total que hu, dos tres quarta,

també hu quarta repetida,

y tersa un nen que may calla

si á la dos quart no s' enfla.

Per mes que sos dos primera,

la renyia y mal l' hi siga,

ella menja dos girada,

y pren tercera molts dias.

Fa poch va teni un dos tersa,

que la trastorná bastant,

y al trafec del hu segona,

ja no 's dedica com ans.

CAMPANER.

Ma primera es musical,

la segona ja may torna

y un llegum es lo total,

apa, runia una estona.

CALISTROTE.

—De la toi, de la tres dos,

ó de la segona quart,

¿quina t' agrada Eduart?

—La mes tres hu Sinforós.

R. S.

CONVERSA.

—¿Que vas de viatge Joan?

—Si; marxo á La Bisbal.

—Vina que ja marxarás demá.

—No pot esser.

—¿Y ab qui vas?

—Buscau; entre 'ls dos ó habem dit.

LLAVÓ DE CANAM.

MUDANSA.

—¿Quant total aquest total
que portas Roseta Col?

—Molt barato, sols un tot,
y veig que m' está com cal.

TARRAGONI PELACANYAS.

ESCARXA-CERVILLS.

Donam la serra d' en Pau, L. T.

Ab las lletres anteriors formar una poblaci
de Catalunya.

P. XACULATE.

TRENCA-CLOSCAS.

Jener, Febrer, Mars, Abril,
Juriol y Desembre.

Posar los mesos anteriors en columna, de
modo que lleigits diagonalment digan un nom
d' home.

P. XACULATE.

ENDAVINALLA.

D' unas pedras molt preciosas
guarnida n' está ma casa,
la rento continuament
y á voltas encar m' aixafan;
finch obertura ó finestra,
per guaytar sempre que vull,
pro n' estich tan ben lligada
que surti á passeig no puch.

R. S.

GEROGLIFICH.

B NEE CRII REY LLEY XI MOLT CPOT C O N C G U I

P. RIUS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Tibante: Aniran algunas cançons.—Remir: Lo de vos-
té 'ns agrada, pró molt semblant ho hem lleigit en cas-
tellà.—Barberet: Anirà la conversa.—Trompet de Reus:
Id. l' endevinalla.—Dóminus: Id. geroqlifich.—Aruga
y Caragolí: Id. problema.—Zarandíeta: Quedará com-
plascut.—R. de la G. dels gegants: Vosté té idea; escri-
gui.—Tiburón: Anirá alguna cosa.—Violon La sanch
está ben versificada pro poca combinació.—Estudiant
pastis: Anirá un geroqlifich.—Humano Capiti: Id. una
xarada.—P. Xaculaté: Id. alguna cosa.—Freixeta petit:
Id.—Un tontó: Id.—Un botiguer: No estem per saldos.
—Planxadora: Posi mes midó.—Dolores Morera: Es-
perem ab anhel lo que 'ns promet.—Tinté: No 'ns fi-
quem ab carquinyolis.—Rondalla: Los brochs al porró.
Las cartas no contestadas, l' has hem donat á la sen-
yora Llumanera y l' has ha posat al flam.

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.

Plassa del Rey, núm. 10.